

Bildande av Silveråns naturreservat i Ydre kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att fastigheten Österås 1:22 som markerats på bifogad karta (bilaga 1) skall utgöra naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

Naturreservatets namn skall vara Silveråns naturreservat.

Syftet med naturreservatet

Syftet med Silveråns naturreservat är att bevara och vårda ett mycket värdefullt strömmande vattendrag med hög vattenkvalitet, hög grad av naturlighet, fria vandringsvägar och värdefull fauna samt omgivande strandzon, sumpskog och naturskogsartad barrskog med hög biologisk mångfald.

Biotoperna i ån och strandzonen samt naturvärden knutna till sumpskog och naturskogsartad barrskog ska skyddas och förstärkas för att ge förutsättningar för ekosystem med hög artrikedom och livskraftiga bestånd av bland annat öring och flodpärlmussla.

Områdets geologiska formationer och kulturhistoriska lämningar ska bibehållas.

Med hänsyn till naturmiljön ska besökare ges möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet med naturreservatet är även att de utpekade livsmiljöerna och arterna enligt Natura 2000 i området skall uppnå eller bibehålla gynnsamt tillstånd.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, plöja, tippa, dika, muddra, utfylla, dämna eller utföra annan mekanisk bearbetning på land eller i vatten;
 2. anlägga brygga eller fast angoringsanordning för farkost utöver underhåll av befintliga tillåtna anläggningar;
 3. anlägga väg, led, bro, spång, campingplats eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster;
 4. uppföra ny eller ändra befintlig byggnad eller annan anläggning till annat ändamål än det ursprungligen använts;
 5. uppföra mast, antenn, vindkraftverk, eller dra ytterligare ledning i luft, mark eller vatten;
 6. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med reservatsskötsel;
 7. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av, för området, nya arter eller individer med främmande genetiskt ursprung;
 8. sprida gödselmedel eller bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
 9. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
 10. ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfälle med undantag för träd som faller på körväg markerad på beslutskartan som får flyttas till annan del av reservatet;
 11. bedriva fiskodling eller vattenbruk med motsvarande påverkan;
 12. vidta någon typ av åtgärder (inom området som markerats på karta 1) som riskerar att på ett betydande sätt grumla vattnet i ån utan tillstånd av Länsstyrelsen;
 13. bedriva jakt på fågel.
-

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av reservatet;
2. information om reservatet;
3. skötsel och dokumentation enligt fastställd skötselplan, vilket sammanfattningsvis bland annat innebär elfiske, bottenfaunaprovtagning, flodpärlmusselinventering, kontroll av glochidieinfektion på öring, biotopvård av bottenmiljöer, naturvårdsinriktad huggning för att gynna lövträd i strandzonen och i bestånd med ung barrskog samt att skogen i övrigt i huvudsak lämnas till fri utveckling;
4. stödutsättning av flodpärlmussla i naturvårdssyfte;
5. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges i fastställd skötselplan, vilket bland annat innebär anläggande av parkeringsplats, uppsättning av informationstavlor, bord och bänk samt markering av stigar.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. framföra motordrivet fordon på land eller i vatten. Undantag gäller befintliga vägar och parkeringsplats enligt beslutskartan och uttransport av fällt vilt med mindre fordon på fastmark. Sådan transport får ej ske i vattendraget eller på stränder. Körskador ska undvikas;
2. störa vattenföringen i ån eller att flytta grus, sten eller block i åfåran;
3. fiska i Silverån utan särskilt tillstånd från fiskerättsinnehavaren;
4. fiska under öringens lekperiod (20/9 – 20/11);
5. ta grenar eller annan ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
6. plocka eller samla in hela eller delar av kärlväxter, mossor, lavar eller svampar med undantag för bär och matsvamp;
7. störa eller skada djurlivet undantaget den jakt och det fiske som får bedrivas i reservatet;

8. samla in eller flytta insekter, kräftdjur, snäckor, musslor eller andra ryggradslösa djur;
9. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
10. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch, snitsla spår eller därmed jämförlig anordning.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

11. Utnyttja naturreservatet i kommersiellt syfte;
12. utföra vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på biotoper eller växt- och djurlivet.
13. anordna tävlingar, övningar eller bedriva lägerverksamhet.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel samt friluftslivets behov enligt fastställd skötselplan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar, efter samråd med länsstyrelsen, enligt servitut och avtal som;

- vägsamfällighet: Högerås ga:1
- väg: servitut 0512-93/26.1
- väg: servitut 0512-95/18.1
- väg: servitut 0512-97/1.1
- väg: servitut 0512-09/4.A
- väg: servitut 0512-09/4.B
- väg: servitut 0512-09/4.C
- dammen vid Forserum
- bryggan i dammen vid Forserum vars dimensioner ej får överskrida den nuvarande bredden (54 cm) och längden (434 cm)
- garaget i Forserum

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla ryggradslösa djur genom håvning och i samband med det ta enstaka individer för artbestämning.

Föreskrifterna under C ska inte heller utgöra hinder för det kräftfiske som enligt avtal är tillåtet inom reservatet. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för snitsling i samband med inom reservatet tillåten jakt så länge snitslingen avlägsnas efter avslutad jakt.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet skall vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Silverån ingår i Emåns avrinningsområde i södra delen av Ydre kommun och rinner från Byasjön till sjöarna Boen och Börlingen för att sedan fortsätta in i Småland. Silverån är ett mycket värdefullt strömmande vattendrag som har en mycket hög vattenkvalitet, fina bottenmiljöer, fria vandringsvägar och rymmer en exklusiv fauna med bland annat utter, öring, ett återintroducerat flodpärlmusselbestånd samt en mycket artrik bottenfauna med den sällsynta dagsländan *Rhytrogena germanica*. Utmed ån finner man också många intressanta fågelarter som forsärla, strömstare, kungsfiskare och mindre hackspett. Mycket värdefulla är även de lövrika strandzonerna och de omgivande skogsmiljöerna bestående av barrnaturskog och sumpskog med gamla träd och död ved som i kombination med det fuktiga klimatet skapat förutsättningar för en mångfald av hotade och sällsynta lavar, mossor och vedsvampar. Området har även intressanta geologiska formationer och kulturhistoriska lämningar med anknytning till vattendraget i form av kvarnlämningar.

Silveråns dalgång är klassad som riksintresse för naturvård på grund av åns höga vattenkvalitet, värdefulla fauna och områdets geologi. Ån har även fått högsta naturvärdesklass i Ydre kommuns naturvårdsprogram och är utpekad som ett nationellt värdefullt vatten för naturvården samt för fisk och fiske enligt miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Silverån ingår i EU:s ekologiska nätverk, Natura 2000.

Bevarandet av området bidrar till att uppfylla miljömålen "Levande skogar", "Levande sjöar och vattendrag" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot skogsbruk, negativ vattenreglering, exploatering och mot skador och slitage på mark och vatten. Området ska därför skyddas som naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till reservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara de strömmande vattenmiljöerna samt den omgivande skogen och de strukturer och arter som hör till dessa biotoper.

Natura 2000

Delar av reservatet är ett Natura 2000-område med namnet Silverån och sitekod SE0230216. Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området:

3260 Näringsfattiga vattendrag
9010 Västlig taiga

Lutra lutra, utter
Margaritifera margaritifera, flodpärlmussla

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatsbildningen och den skötsel som därav följer.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken skall densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Silveråns naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Silveråns naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att områdets föreskrifter och skötsel inte påverkar tillgängligheten enligt allemansrätten på ett negativt sätt. Skyddet, skötseln och anordningarna för friluftslivet förbättrar möjligheten till ett rikt friluftsliv.

Miljökvalitetsmål

Bildandet av Silveråns naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen "Levande skogar", "Levande sjöar och vattendrag" och "Ett rikt växt- och djurliv" om vilka Sveriges riksdag och regering beslutat.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Silveråns naturreservat dokumenterades i samband med Länsstyrelsens inventering av skyddsvärda statliga skogar 2002, Skogsvårdsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper 2003, Ydre kommuns naturvårdsprogram samt genom undersökningar i den limniska miljön 1998 (Biotopkartering Emån) och 2002. Biflödena undersöktes under 2003.

Vattenkemin i Silverån analyseras flera gånger årligen inom kalkeffektuppföljningen.

Elfiske har genomförts på en flera olika lokaler sedan 1984 och en lokal ingår i det regionala elfiskeprogrammet. Bottenfaunan har undersökts vid flera tillfällen senast 2008. Inventering av flodpärlmussla har genomförts 1986 och 1999.

Sedan 2002 har omfattande restaureringsåtgärder genomförts i Silverån inom Östergötlands län. Exempel på utförda åtgärder är tillförsel av död ved, iordningställande av kantzoner, biotopåterställningar, fiskvägar och återintroduktioner. Åtgärderna har genomförts inom ramen för Naturvårdsverkets satsning på "Levande sjöar och vattendrag" samt så kallad biologisk återställning inom kalkningsverksamheten med den plan för biologisk återställning i Silverån, som Länsstyrelsen låtit ta fram, som utgångspunkt. Arbetet har skett i nära samarbete med Silveråns Fiskevårdsområde, Sveaskog AB, övriga markägare och berörda länsstyrelser.

Reservatsbildning

Området förvärvades av Naturvårdsverket 2006-12-04 från Sveaskog (del av Österås 1:9) i syfte att säkerställa den mycket värdefulla naturmiljön i och kring Silverån som naturreservat. Området har ingått i Naturvårdsverkets reservatsbildningsplan för statliga skogar. Värderingen av området har genomförts av NAI Svefa AB i samråd med markägaren och på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Naturvårdsverket med markägaren och kom överens om ekonomisk ersättning. Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet som även utfört förrättningen av fastigheten som slutfördes 17 februari 2009-02-17.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till berörda sakägare, Ydre kommun, Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland och Naturskyddsföreningen i Kinda-Ydre.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Se bilaga 3.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken sedan 2001-07-01.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd.

Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Riksintresse

Silverån utgör en riksintressant naturmiljö (NRO 05037) enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Strandskydd

Vissa delar av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

Gagnvirke

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

Hur man överklagar,

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4 (Miljödepartementet). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektören Claes Svedlinh, länsassessorn Karin Fridell, byrådirektören Sofia Bergvall och antikvarien Mattias Schönbeck deltagit.

Magnus Holgersson
Tf Landshövding

Linnea Wikström
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Remissyttranden och länsstyrelsens kommentarer
4. Hur man överklagar

akten (naturdossier)

Sändlista

Sveaskog, Box 404, 701 48 Örebro
Österås jaktklubb, att Jörgen Winrot Björkliden 57060 Österbymo
Silveråns fiskevårdsområdesförening, att Ronny Tengvall, Rydbergsgatan 1, 570 60 Österbymo
Vägsamfällighet Högerås ga:1, att Dagmar Johansson, Stocknäsv 17D bv, 575 33 Eksjö
Ingemar & Eva Charlotte Hultin, Tomtebog 21,II 113 39 Stockholm
Hele Wiik & Jon Graves Truelsen, Banevej 10 B DK-4180, Sorö Danmark
Göran & Lena Rosander, Fällnäsgratan 5, 122 48 Enskede
Gösta Herbert Raymand Gustavsson, Åkerg 15, 573 38 Tranås
Gudrun Anita Eleonora Andersson, Klubbv 5 1tr, 182 57 Danderyd
Ann-Charlotte Samuelsson, Zelandersg 3A, 573 36 Tranås
Anders Peter Samuelsson, Älgstigen 9, 573 95 Tranås
Alf Magnus Samuelsson, Regnbågsv 25, 57395 Tranås
Patrik Sundqvist, Trollstigen 8, 577 37 Hultsfred
Lars & Rose-Marie Ramgren, Kärrhagsg 73, 603 80 Norrköping
Bengt-Åke Hultgren, Svinhult Södergård, 57060 Österbymo
John-Ivar Hultgren, Fundsboda Svinhult, 57060 Österbymo
Ingegerd & John Ideland, Grönalundsg 28 bv, 216 16 Limhamn
Jonas Fingalsson, Svinhult Flodlycke, 570 60 Österbymo
Jan & Agneta Liedbergius, Brog 37 B, 571 41 Nässjö
Stefan & Ann-Christine Liedbergius, Bergsg 7, 575 38 Eksjö
Selda Anne-Marie Pulin Vilhelmsson, Dungev 7, 570 02 Stockaryd
Christina Linnea Antonsson, Asby Backg 2, 570 60 Österbymo
Bernt Idelind, Ravinv 5, 595 44 Mjölby
Berit Elly Sofia Idelind, Oxelv 17, 570 03 Vrigstad
Kajsa Viola Wivianne Hägg, Nyg 6, 578 33 Aneby
Nils Erik Jonny Johansson, Västra Bergsg 7A, 573 35 Tranås
Anna Lena Marie Zander, Skifferg 4, 432 38 Varberg

Kopia till

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Ydre kommun, 570 60 Österbymo
Skogsstyrelsen, Vimmerby distrikt, Mässhantverksgatan 1, 598 40 Vimmerby
Naturskyddsföreningen i Kinda Ydre, att Hans Karlsson, Asby kyrkväg 9, 570 60 Österbymo
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Vägverket Region sydöst, att Magdalena Hägg, 551 91 Jönköping.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, Hamngatan 4, 551 86 Jönköping
Emåförbundet, Box 237, 574 23 Vetlanda
Reservatsförvaltaren, Peter Dahlström
Lantmäterimyndigheten, Box 476, 581 05 Linköping
Länets författningssamling
Tidningskungörelse

Karta 1. Tillhörande föreskrift A12.